BİRİNCİ Hareket Ordusu

Alemdar hâdisesi

Yazan: SALÂHADDİN GÜNGÖR

Alemdar kendi nefsini fedaya karar vermişti

Fakat dairesi halkını kurtarmak lâzımdı, bu maksadla pencereden asilere seslendi

— 16 —

Alemdar, sığındığı mahzenin demir kapaklı pencereleri arkasından, bir müddet etrafını gözetledikten sonra, eline tüfeğini alıp, asilerin üzerine kurşun yağdırmağa başladı. Vezir konağının yakınlarına kadar gelen eşkiya, bu beklemedikleri mukavemet karşısında şaşaladılar. Kaçabilenler, canlarını kurtarıyor, kaçamıyanlar sapır sapır dökülüyordu. İlk şaşkınlık geçince, asiler de mukabeleye başladı. İki taraf, birbirine, olanca hıncla kurşun yağdırıyordu. Alemdar, sağ dizini bükerek yere çömelmiş, gözünün biri açık, öteki kapalı, durmadan nişan alıp kurşun veriştiriyordu.

Babıâli artık bir yığın enkazdan ibaretti. Buram buram tüten bu geniş harabenin üzerinde şimdi karga sürüleri acı acı bağrışarak dolaşıyordu.

Alemdar, böyle tekbaşına sarayına kapanmış, şerefini kurtarmağa çalışırken, Rusçuk yarânı, acıklı bir yılgınlık içinde, hâdiseye seyirci kalmışlardı. Bunun, hiç bir mazerete sığar tarafı yoktur.

Kaptan Ramiz Paşa, Topane yakasında sözde intizamın muhafazasile meşguldü. Babıâli yangınına başını bile çevirip bakmamıştı. Selimiye kışlasına postu seren Kadı Paşa ise, kendi başının kaydına düşmüş, dünyayı gözü görmüyordu.

Peki, ya saray? Saray çoktan Alemdarın zevalini beklemekte idi: «Alemdarın zevali devlet ve ikbali mütemennayi bazı eâli olduğuna mebni imdadına seyirden olmadı. Hele Enderun ricalinin bu işe derecei müdahaleleri hakkında malûmatı kâfiye yoksa da vukuatın zuhurundan akdem hudusuna intizar olunduğu rivayatı mevsukadandır.» (Cevdet tarihi). Cevdet Paşanın kapalı geçtiği bir hakikati biz burada açığa vurabiliriz: Alemdarın zevalini temenni eden «eâli» nin en başında bizzat Padişahı zaman vardı. İsyanı hazırlayan unsurlar, iplerinin ucu saraya bağlanmış kukialardan başka bir şey değildi.

Zavallı Alemdar, hâlâ sığınağından kahramanca müdafaasına devam ediyordu. Asiler, Sadrıazamın umdukları kadar çabuk teslim olmıyacağını anlayınca, bari bu arada yarânın işini bitirmeğe karar verdiler. Ramiz Paşa ile Behic Efendi, aranılan yerlerde bulunamadı. Tebdili kıyafetle birer meçhul tarafa sıvıştıkları söyleniyordu. Tahsin Efendi, Refik Efendinin konağına iltica etmişti. Asiler, konağı sarınca, Refik Efendi, kellesini kurtarmak sevdasile, konakta misafir bulunan Alemdar sekbanlarını asilere teslim etmeğe mütemayil göründü. Fakat Tahsin Efendi, düşmana namerdce baş eğmeyi nefsine yedirememişti. Refik Efendiyi de müdafaaya ikna etti. Konaktaki ağalar, sekbanlar, bahçe duvarının etrafını saran yeniçeriler üzerine sıkı ateşe başladılar. Fakat kurşunlar, binanın sağlam tuğlalarına hemen de tesir etmeden şuraya buraya dağılıyorlardı. Yeniçeriler, Rusçuk yarânının kurşunla amana düşmiyeceklerini anlayınca yakında bir yerden ele geçirdikleri eski bir topu, konağın önüne çektiler. kale bedeni döver gibi, binanın üzerine gülleler savurmağa başladılar. Acemice atılan bu mermiler binada esaslı tahribat yapmamışsa da top sesi, müdafilerin maneviyatını bozdu. Sekbanlar, birer ikişer teslim oluyorlardı.

Tahsin Efendi, kaçarken yakayı ele verdi. Asiler onu türlü eza ve cefa ile Beyazıdda İbrahım Paşa camii önüne kadar getirdiler. Ve burada muhafızların elinden alarak öldürdüler. Refik Efendi ise, «nefsini eşkiyaya teslim etmek üzere» binek taşına çıkarak, yeniçeri ustalarını yanına çağırdığı sırada hançer üşürülerek şehid edildi.

Bu esnada, Alemdar, mazgal haline getirdiği demir pencerenin ardından, çaldığı kurşunlarla asilere nefes aldırtmıyordu. Onu şimdi düşündüren şey, harem halkının akıbetiydi. Asiler, mahzene cepheden hücumun bir netice vermediğini görmüşler, binanın arkasından dolaşarak ellerindeki külünklerle çatıyı delmeğe çalışıyorlardı. Alemdar, kendi nefsini fedaya karar vermşiti, fakat yanındaki kadın ve çocukları kurtarmak lâzımdı Pencereden, asilere seslendi:

— Dairem halkını ocağın namusuna tevdian dışarı çıkartacağım. Dokunmıyacağınıza söz verir misiniz?..

Bu müracaat, asileri ümide düşürdü. Teklifi kabul ettiler. Fakat harem halkı arasında Alemdardan ayrılmak istemiyenler vardı. En başta ilk karısı -ne yazık ki tarih bu kahraman kadının adını haber vermiyor- Alemdarın ayaklarına kapandı:

— Beni bir yere gönderme paşacığım!

İkinci olarak da sadık harem ağası -bunun da adı belli değil- paşaya yaklaştı:

— Ben bir hadım kişiyim diye, bu hakarete sebeb ne devletlûm?.. Bunca nimetini yedim. Böyle ahret kapısında, beni nasıl yalnız bırakıp gidersin!

Zenci ağanın gözlerinden iki sıralı sicim gibi yaş akıyordu. Sözlerindeki samimeyete bundan daha beliğ şahid mi aranırdı? Harem halkı, birer ikişer, paşalarile vedalaşarak, mahzenden çıktılar. Konakta henüz 18 yaşlarında bir cariye vardı ki, o da efendisile birlikte ölmek isteyordu. Fakat Alemdar, razı olmadı. Nihayet bu Çerkes kızını da selâmetleyip mahzende ilk karısı ve harem ağasile başbaşa kalınca, ortada hasıl olan derin ölüm sükûtu arasında, karısına döndü:

— Hanım, baka bana... Ben, bu rezillere can tende iken eyvallah etmiyeceğim, Âciz kalırsam, cepaneyi ateşleyip kendimi havaya uçuracağım. Hadi gel, seninle şuracıkta helâlaşıp ayrılalım!

Karısı, hüngür hüngür ağlamağa başladı:

— Ben senin yanından ayrılmam. Ne gam!.. Ölürsen beraber ölürüz. Sanki ölüm ayrılıktan daha mı acı! İşte sen de bil ki, şuradan şuraya adımımı atanlardan değilim!

Alemdarın teessüründen gözleri yaşardı. Bu vefakâr kadını, zorla dışarı çıkarmak mümkündü. Fakat gitgide o da karısı gibi düşünmeğe başlamıştı: «Ölüm, sanki ayrılıktan daha mı acı» idi? Koca kavuklu başı, derin bir teheyyücle önüne düştü.

Fakat görülecek bir hesabı daha kalmıştı. Pencerenin dibinden seslendi:

— Bana kırk ikinci bölüğün odabaşısını bulun!

Ve yanına yaklaşan yeniçeriye:

— Ben, dedi, bir zamanlar kırk ikinci bölüğün neferiydim. Nefsimi ancak o bölüğün odabaşısına teslim ederim. Amma, haşerat suikasdde bulunmak gerektir. Odabaşı gelip beni buradan alsın!..

Alemdarın teslim olacağı haberi, bir anda çapulcular arasında şayi oldu. Sanki Alemdar, tekbaşına bütün bir ordu idi ve asiler şimdi bu orduyu teslim almağa hazırlanıyorlardı. Sevinclerinden ağzı kulaklarına varan yeniçeri âyanı, kırk ikinci bölüğün odabaşısını birkaç dakika zarfında bulup Alemdarın yanına gönderdiler.

Alemdar, bütün fesadın bu odabaşının başı altından kalktığını biliyordu. Pencerenin önünde düşmanının gölgesini görünce, korkunc bir sesle haykırdı:

— Bire devlet hainleri... Ben, mukaddema sizin ocağınıza suikasd edecek olaydım, şimdiye kadar külliyen mahvedemez miydim sanırsız?.. Ben sizin ocağınızı ihya etmedim mi? Size bunca ihsanlarda bulunmadım mı? Şimdi o zalimlerle ittihad edüp bana ihanette bulunursuz?.. Bire, siz beni buradan avretler gibi kendi ihtiyarımla çıkıp gider miyim sandınız?..

Alemdarı teslim almağa giden odabaşı, alık alık bakınırken, koca Rusçuklu hemen silâhına davranıp, harifin tam ağzı içine «danei zeytun gibi bir yağlı kurşun» yapıştırdı.

Hâdisenin üzerinden ancak üç beş dakikalık bir zaman geçmişti. Vakit ikindiye yaklaşıyordu. Mahzenin içinden korkunc bir tarraka duyuldu. Beklenen kıyamet işte bu idi. Barut fıçılarının patlamasile hasıl olan sarsıntı en uzak mesafelerden hissedilmişti. Alemdar konağının çatısını delmeğe savaşan yeniçerilerle birlikte civarda beş yüz kadar asinin, parçalanmış cesedleri havaya uçtu.

Alemdarın mahzendeki barutları nasıl tutuşturduğu hâlâ tarihî bir sırdır. Son dakikada yanında bulunanlardan hiç biri sağ kalmamıştı ki, hâdiseyi teferrüatile tesbite imkân bulunsun.

Bununla beraber, hakikate en yakın bir rivayet olarak kaydederler ki Sadrıazam karısı ve harem ağasile birlikte barutların bulunduğu iç mahzene girmiş ve yağlı bir paçavrayı fitil gibi kullanarak yahud da piştovunu çıkararak binaya ateş vermiştir.

....

Enkaz, için için yanmakta devam ettiğinden, infilâk sahasında araştırma yapılamıyordu. Yeniçeriler arasında Alemdarın kendince malûm olan bir tünelden yol bulup kaçtığı hakkında şayialar deveran ediyordu.

Aradan birkaç gün daha geçmişti. Sadrıazamın hazineleri arasında erimiş altın külçelerini ele geçirmek hırsile mahzene adamlar gönderildi. Kazmacılar, önlerine çıkan bir demir kapıdan geçtiler, ikinci demir kapının biraz ilerisinde birbiri üzerine kapanmış üç cesed görerek irkildiler. Bunlar, Alemdar Mustafa Paşa ile baş kadını ve harem ağasının cesedleriydi.

Alemdarın yüzü, altın torbaları ve çekmece dolusu mücevherlerin ortasında dünyada en büyük manevî servet olan namusunu kurtarmış olmanın verdiği hazla adeta gülümsüyor gibiydi.

Yeniçeri ağası, cesedleri bir müddet kayıdsızca temaşa etmiş, Alemdarınkini ötekilerden ayırtarak, teşhir edilmesini muvafık maslahat! görmüştü. Bu sayede, ortada dönen, «Alemdar sağdır!» şayialarının da önü alınmış olacaktı. Büyük kahramanın ayağına ip takarak sürüye sürüye Etmeydanına getirdiler. Cesed, üç gün bir saman yığını üzerinde bırakılarak halka teşhir edildi, sonra da Yedikulede bir hendeğe fırlatıldı.

Alemdarı sevenlerden meçhul bir fedakâr, her tehlikeyi göze almış ve bir geceyarısı, sabık Tuna Seraskerinin cenazesini, hendekten çıkararak kendi elile kazdığı bir mezara gömmüştür.

Alemdarın akıbeti, uzun seneler için İstanbulun başlıbaşına en büyük dedikodu mevzuu oldu. Yeniçeriler, bu kanlı vak'aya dair destanlar yazmış, semai kahvelerinde keyifli keyifli çalıp söylüyorlardı:

Fransız gâvuru tuttu bu işi
Ali Efendidir (1) fitnenin başı,
Cihana gelmemiş bunun bir eşi
Görün gazileri der, yeniçeri!

Mustafa Paşa da fermanlar yazar,
Defterdar Efendi (2) tedbirin düzer,
Ocaklû kulları hiyleyi sezer,
Görün keleşleri der yeniçeri!

Geldi Rumelinden nice bin çıtak,
İslâmbol içinde kanlar akacak,
Kadir gecesinde yediler bıçak,
Kesin kelleleri der yeniçeri!

Kaptan (3) dedikleri bir süfli tatar,
Süleymaniyeye gülleler atar,
Yeniçeri ağası meydanda yatar,
Köpekler yesin der yeniçeri!

Derviş Osman bunu imdi söyledi,
Hızır geldi bize imdad eyledi,
Behic ile Ramiz firar eyledi,
Tutun mel'unları der yeniçeri! (4)

(1) Moralı Ali Efendi.
(2) Behic Efendi.
(3) Kaptan Ramiz Paşa.
(4) Bu yazıda istifade ettiğim mehazler şunlardır: Vak'ai Selimiye, Netayicilvukuat, Şanizade tarihi, Cevdet Paşa tarihi, ve bilhassa değerli kitabiyatçımız Efdaleddinin Tarihi Osmani encümeni mecmualarında neşredilen Alemdara aid notları.

Vak'ai Hayriye

Yeniçeri ocağının ilgasına dair seri pazar günü başlayacaktır.

Pasif korunma tecrübeleri

Pazar günü Üsküdar ve Eminönünde tecrübeler yapılacak

Bu ay zarfında vilâyetimiz dahilinde muhtelif kazalarda yapılacak pasif korunma ve paraşütçülerle mücadele denemesi için ekiplerini hazırlayan kazalar tespit ettikleri deneme tarihlerini vilâyete bildirmektedirler.

Buna nazaran bu pazar günü öğleden evvel Üsküdar, öğleden sonra saat üçte de Eminönü kazalarında pasif korunma denemesi yapılacaktır. Yalnız Eminönü kazasında paraşütçülerle mücadele denemesi yapılmıyacaktır. Deneme zamanında kuleden düdük ötmiyecek, yalnız mıntakalara konulmuş olan düdükler öttürülecektir. Nakil vasıtaları ameli tecrübelerde yapıldığı gibi aynen tevakkuf edeceklerdir. Denemelerin yarım saatten fazla sürmiyeceği zannedilmektedir. Denemelerde hakem heyetleri vaziyeti tetkik ederek raporunu alâkadar makamlara verecektir.

Bundan maada pazartesi günü Beykoz kazasında pasif korunma ve paraşüt mücadele tecrübesi yapılacağı gibi 20 nisanda Bakırköy, 21 nisanda Adalar, 22 nisanda da Kadıköy kazalarında tecrübeler yapılacaktır. Diğer kazalar da bu ayın sonuna kadar denemelerini ikmal edecelkerdir.

İKTISAD

Dünkü ihracat

Dün İstanbuldan 1,020,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bunun 550,000 liralık kısmını Mısır ve Almanyaya yapılan tütün ihracatı tutmaktadır. Filistine erik pestili ve kurusu, Fransaya fındık, Holandaya kuru üzüm, İrlandaya şimşir ağacı ve Sovyet Rusyaya da palamut hulâsası gönderilmiştir.

Altın fiatları

Altın fiatları dün gene yükselmiştir. Dün bir altının 27 - 27,5 liraya kadar satıldığı görülmüştür. Külçe altının gramı da 380 kuruştur.

Yardımcı muallimler için tahsisat geldi

Orta tedrisat yardımcı muallimlerinin maaşlarını vermek üzere liseler muhasibliğine tahsisat gelmiş ve dünden itibaren muallimlere tevzie başlanmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Otomobil altında kalan çocuklar

Dün şehrimizde iki kaza oldu

Tophanede Boğazkesen caddesinde oturan Şükrünün 5 yaşındaki kızı Münevverle oğlu Çetin, Tophaneden geçerlerken şoför Mustafanın idaresindeki 1657 numaralı otomobilin çarpmasına maruz kalmışlardır. Çarpma çok şiddetli olmuş, Münevver ayaklarile karnından ağır surette, Çetin de başından hafifçe yaralanmışlardır.

Vaziyeti tehlikeli olan Münevver süratle hastaneye kaldırılmıştır. Çetinin müdavatı da yaptırılarak ebeveynine teslim edilmiş, suçlu şoför yakalanmıştır.

★ Şoför Azizin idaresindeki 2116 numaralı otomobil, dün Saraçhane başı tramvay caddesinden geçerken, ayni caddedeki Rızanın fırınında çalışan Abdullaha çarparak başından yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

★ Boyacıköyünde 116 numaralı Agavniye aid evde kiracı olarak oturan Muallânın ocakta yaktığı ateşten sıçrıyan kıvılcım evin kaplamalarını tutuşturmuştur. Süratle yetişen İtfaiye, genişlemesine meydan vermeden yangını söndürmüştür.

★ Arnavudköyünde Palacı sokağında 20 numaralı Dimitri kızı Antiye aid üç katlı evin arka kısmı evvelki gece birdenbire çökmüştür. Hâdise esnasında evde kimse bulunmadığından insanca zayiat olmamıştır. Zabıta, çökme hâdisesinin sebebi etrafında tahkikata başlamıştır.

ADLİYEDE

İki muhtekir tevkif edildi

Zincirleme suretile ihtikâr yaptıkları iddia edilen Viktor Sevi ve Hayim Huli isimli iki Musevinin millî korunma kanununa muhalif hareketten muhakemelerine dün sabah başlanmıştır. Mahkeme her ikisi hakkında da tevkif müzekkeresi kesmiştir.

Davaya göre, bunlar, bir imalâthane açarak çocuk donları imal edeceklerinden bahisle, Yenipostane karşısındaki Türk Lâstik Limited şirketinden kauçuk satın almışlardır. Fakat, imalâthane açmamışlar, kauçukları başkasına satarak fiat artırmışlardır.

Şahidlerin çağırılması kararile muhakemenin devamı başka bir güne kalmıştır.

ŞEHİR IŞLERİ

Gıda maddelerini ucuza mal etmek için tetkikat

Belediye İktisad İşleri müdürlüğü İstanbulun iaşe işleri etrafında esaslı tetkikat yapmaktadır. İstanbula nohud, pirinç, patates ve saire gibi maddelerin nerelerden ve ne vasıtalarla geldiği, hangi ellerden geçtiği tespit edilmektedir. Bu sevkiyat işinin ıslahı ile gıda maddelerinin daha ucuza mal edilmesi hususları araştırılacaktır.

Ekmek glutenleri

Ekmeklerde 9,5 miktarda gluten bulunması lâzım gelirken bazı fırınlarda bu miktarın ancak 7 miktarında olduğu ve bu yüzden ekmeklerin hamur olduğu anlaşılmış, yeniden tecrübeler yapılarak gluten miktarının 9,5 a çıkarılması kararlaşmıştır.

Mısırçarşısının ismtimlâki bitti

Mısırçarşısının istimlâk işi tamamlanmış ve ihtilâflı 300 dava sulhan halledilmiş olduğundan yakında Çarşı tahliye edilerek inşaat yapılmasına başlanacaktır.

MAARİFTE

Üniversitede askerlik imtihanları

Üniversite talebelerinin askerlik imtihanlarına aid programlar hazırlanmış, talebelere ilân edilmiş tir. İmtihanlara 15 nisan salı gününden itibaren başlanacaktır.

İki Vekil Şehrimizde

Ticaret ve Millî müdafaa Vekilleri dün geldiler

Mümtaz Ökmen, yeni teşkil edilen ofisler hakkında tetkikler yapacak

Vekiller, Haydarpaşada kendilerini karşılayanlarla beraber

Ticaret Vekili Mümtaz Ökmen dün Ankaradan şehrimize gelmiştir. Ticaret Vekilimiz Haydarpaşada Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, ithalât ve ihracat ve petrol ofisleri umum müdürleri, mıntaka ticaret müdürü ve Vekâletin sair erkânı tarafından karşılanmıştır.

Mümtaz Ökmen dün öğleden sonra mıntaka ticaret müdürlüğüne gelerek burada yapılan büyük bir toplantıya riyaset etmiştir. Toplantıda ithalât ve ihracat ofisi umum müdürü Ahmed Cemil Conk, petrol ofisi umum müdürü Talha Sabuncu, mıntaka ticaret müdürü Said Rauf Sarper, petrol ofisi satış işleri müdürü Nejad, teşkilâtlandırma umum müdür muavini Mahmud Sida, fiat murakabe âmiri Muhsin Baç ve Vekâlet hukuk işleri müdürü Ferid bulunmuştur.

İctima geç vakte kadar devam etmiş ve Vekil ayrı ayrı umum müdürlerden izahat almış ve direktifler vermiştir.

Dün kendisile görüşen muharririmize Ticaret Vekili Mümtaz Ökmen bu seyahati ve Vekâlete aid işler üzerinde muharririmizin sorduğu suallere cevaben demiştir ki:

«— İstanbula bazı tetkiklerde bulunmak üzere geldim. Tetkiklerimin icab ettirdiği kadar bir müddet burada kalacak ve Vekâlete bağlı muhtelif dairelerde tetkik ve temaslarda bulunacağım. Bugünkü toplantımız, İstanbulda Vekâletin işleri ve bilhassa yeni iaşe ve ofisler teşkilâtı ile alâkalıdır. Vekâletin İstanbuldaki daire âmirlerinden mevcud işler üzerinde izahat almaktayım. Birer hükmî şahsiyeti haiz olan ve kendilerine mühim vazifeler tevdi edilmiş bulunan yeni ofisler yani ithalât ve ihracat ve petrol ofisleri hükmen teessüs etmişlerdir. Petrol ofisi teşkilâtını ikmal etmiş ve fili vazifesine başlamıştır. İthalât ve ihracat ofisi de teşkilâtını ikmal etmek üzeredir. Ofisler bugünün icabları dahilinde kendilerine mevdu vazifeleri ifa edeceklerdir. Yarın da tetkiklerime devam edeceğim.»

Millî Müdafaa Vekili de şehrimize geldi

Dün sabah Ankaradan şehrimize gelen Millî Müdafaa Vekili Saffet Arıkan dün vilâyete gelmiş Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarı ziyaret etmiştir. İstanbul Örfî İdare Komutanı Korgeneral Ali Rıza Artunkal ile İstanbul Komutanı general İshak Avni Akdağ dün vilâyette Millî Müdafaa Vekilini ziyaret etmişlerdir.

Liselerin imtihan yerleri

Lise müdürleri dün öğleden sonra İstanbul Kız lisesinde umumî bir toplantı yapmışlar, liselerin imtihan yerlerini ve komisyon azalarını tespit etmişlerdir.

Hazırlanan programa göre, Pertevniyal ve Vefa erkek liselerinin lise bitirme imtihanları İstanbul erkek lisesinde, diğer resmi liselerin imtihanları kendi mekteblerinde yapılacaktır.

Hayriye, İstiklâl, Yüce Ülkü, Darüşşafaka liselerinin lise bitirme imtihanları İstanbul Erkek lisesinde, Şişli Terakki, Işık ve Boğaziçi liselerinin lise bitirme imtihanları da Galatasaray lisesinde yapılacaktır.

Resmî liseler için 13, hususi liseler için 17, orta mektebler için de 42 imtihan komisyonu seçilmiştir. Maarif müdürlüğü mümeyyiz davetiyelerini hazırlatarak mekteblere göndermiştir.

Çocuklar için sinema

12 yaşından aşağı çocukların sinemalara kabul edilmemesi hakkında alâkadarlara emir verilmiştir. Bu emir verilmekle beraber 7 ile 12 yaşları arasındaki çocuklar için cumartesi ve pazar günleri birer çocuk matinesi tertib edilecek, ucuz tarifeli bu matinelerde terbiyevi filimler gösterilecektir.

Kömür fiatlarına yapılan zam

Kömür fiatlarına, istihsal masraflarını karşılamak ve istihsalâtı arttırmak için zamlar yapıldığını yazmıştık. Hazırlanan fiat tarifesine göre krible kömürü Zonguldakta vasıtaya teslim 11 lira, Ereğli ve Kandilli ocaklarından 10,60 lira, tüvanan birinci 8,10 lira, tüvanan ikinci 6 lira, briket Zonguldakta vaşıtaya teslim 11,50 liradır.

Yeni kömür fiatlarına göre, deniz nakil vasıtaları navlun fiatları tespit olunmuştur. Bu navlunlar Münakale Vekâletince tasdik edildikten sonra mer'iyet mevkiine girecektir. Yeni tarifelerin kömür fiatlarına yapılan zamma rağmen bazı sebebler dolayısile kış navlunlarına nazaran bir miktar daha düşük olacağı anlaşılmaktadır.

Liman dahilindeki nakil vasıtaları için de liman tarife komisyonu toplanarak yeni tarifeleri hazırlıyacaktır.

Kaçak şekerler

Fiat Murakabe bürosu şehrin bazı yerlerinde bazı kimselerin beyanname vermeden şeker sakladıklarını haber almış ve dün şehrin bir çok yerlerinde araştırmalar yapılmıştır. Biri Aksarayda mühimce bir yekûna baliğ olmak üzere bir kaç yerde beyannamesi verilmemiş kaçak şeker bulunmuş ve zabıtlar tutulmuştur.

HEM NALINA HEM MIHINA

Zafere doğru sür'at yarışı

Tabiatle beraber harb de canlandı. 1940 ta olduğu gibi 1941 de de nisan, Mihverin, -hayır Mihverin değil; çünkü İtalya müdafaaya çekilmiştir; yalnız Almanyanın- faaliyet ve taarruz mevsiminin başlangıcı olmuştur.

Harbin ağırlık merkezi Balkanlarda olmasına rağmen, Habeşistanda, Libyada, Atlantikte de toplar gürleyor, bombalar düşüyor, torpiller patlıyor.

Harb hareketlerine umumî bir göz atarsanız, her cephede ve cephelerin birbirlerile olan münasebetlerinde muharibler arasında bir sür'at yarışı göze çarpar. Balkanlardan başlıyalım; Almanlar, Yugoslav ve Yunan orduları müşterek bir hareketle Arnavudluktaki İtalyan ordusunu imha etmeden evvel Arnavudluk hududlarına yetişmeğe çalışıyorlar. Yugoslav - Yunan ve İngiliz orduları ise, bir taraftan Almanların cenubî Yugoslavyadan geçip Arnavudluğa varmalarını men'e çalışırken diğer taraftan da Arnavudluktaki İtalyan ordusunu imhaya uğraşıyorlar. Mesele bir sür'at yarışı şeklini almıştır.

Libyada Almanlarla İtalyanlar, ellerinden geldiği kadar çabuk ilerliyerek İngilizlerin Libyada zaptettikleri araziyi geri almağa ve Süveyşi tehdid edebilecek bir vaziyete girmeğe çalışıyorlar. Burada İngilizlerin bütün gayreti, mağlûb olmadan çekilmek ve çekilirken de vakit kazanmaktır. Çünkü, Habeşistandaki ordularının yakında işlerini bitirerek Libyaya geleceğini biliyorlar. İş o vakte kadar dayanmaktadır. Vaziyet, burada da bir sür'at yarışı şekli almıştır.

Habeşistanda ,vaziyet aynidir, yalnız roller değişmiştir; burada azamî hızla ilerlemek istiyen ve ilerliyen İngiliz imparatorluk ordularıdır; bilâkis ümidsizce vakit kazanmak istiyen de İtalyan ordusunun kılıc artıklarıdır. Onun için, Adis-Ababayı aldıklarından çabuk geri veren İtalyanlar, şimalî Habeşistanın sarp yaylalarına doğru çekiliyorlar. Maksadları, işi uzatarak şarkî Afrikadaki İngiliz kuvvetlerinin Libyaya ve Balkanlara sevkine mâni olmaktır. Dağılmış İtalyan birlikleri nekadar çok dayanırlarsa, İngilizleri o kadar çok meşgul edecekler ve böylece Libya ve Balkanlardaki Alman ve İtalyan ordularına dolayısile yardım etmiş olacaklardır. Görülüyor ki Habeşistanda da iş bir sür'at yarışı şeklini almıştır.

Atlantik meydan muharebesinde de ayni yarışın cereyanına şahid oluyoruz. Alman denizaltılarile tayyarelerinin ve arasıra denize çıkan korsan kruvazörlerinin bütün gayreti, Amerikan yardımı tam verimini bulmadan evvel, İngiliz deniz ticaret filosunun büyük bir kısmını imha etmek ve İngiltereyi aç, hammaddesiz, petrolsuz, silâhsız ve cepanesiz bırakmaktır.

İngilterenin ve tabiî müttefiki Amerikanın bütün faaliyeti ise, bunun aksini temin etmeğe, Amerikan yardımı, yüz binlerce tonluk yeni gemi ile vapur zayiatını telâfi edecek hale girinciye kadar, mümkün mertebe az gemi kaybetmek ve mümkün olduğu kadar fazla silâh ve malzeme taşımaktır.

Okyanusun engin sularında da dava bir sür'at yarışı şeklini almıştır.

Bütün bu yarışların hepsini, hepsini değilse fazlasını kazanan taraf, harbi kazanmak için de, en kuvvetli adımı atmış olacaktır. Kazanan için mev'ud mükâfat, zafer kupası olan ve aylarca devam edeceği anlaşılan bu heyecanlı işe kanlı bir sür'at yarışını bütün dünya merakla, halecanla ve ıstırabla seyrediyor.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Harice için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Değişme

Mükerrem Kâmil Su

Dalga gibi, ışık gibi, rüzgâr gibi bir kızdı. Yürürken uçar, konuşurken şarkı söyler gibiydi. Kıvrak bir vücudü, çekici bakışları vardı. Yüzer, kürek çeker, dans eder, ata binerdi.

Onu ilk defa kısa pantalon, sade bluzu ile gördüğüm zaman haşarı bir erkek çocuğa benzetmiştim. Bisiklet yarışından dönüyordu.

Annesile babası iyi anlaşmış, olgun insanlardı. Genc kız iradesini babasından, duygularını annesinden almışa benziyordu. Tanıştırıldığımız sırada bisikleti bir tarafa dayamış, mimik mendilile ellerini silerek bana uzatmıştı. Rüzgârlı bakışlarından sık sık alevler yükseliyordu. İnsanın bir anda dağınık saçlarını karıştıracağı, kızarmış yanaklarını küçük küçük tokatlayacağı geliyordu.

Son harb yeni başlamıştı. Bizde de ihtiyati tedbirler alınmakta idi. Mevzuumuz hep beklenmedik hâdiseler ve siyasi sürprizlerdi. Bir takım tahminler yapıyor, mukayeseler, tenkidlerle mevzuu mütemadiyen açıyor, genişletiyorduk.

Lâmia bir aralık: — Ah bir erkek olmalıydım diye içini çekti. Şimdi ne güzel bir hayat başladı. Lâkin arkada kalmak, uyuşuk bir vaziyette beklemek benim canımı sıkıyor.

Babası: — Kızım yanlış yaratılmış diye gülümsedi. Bu tarzda yetişmesine, emin ol, biz amil olmadık. Onu bu hale getiren istidadıdır. Annesinin bütün arzularına rağmen o nazlı, narin, tertibli, becerikli bir küçük hanım olacağına, delişmen, spora düşkün, açık fikirli bir kız oldu.

Genc kız uclarına doğru dağınık kaşlarını hafifçe kaldırarak, gayet tatlı, yürekleri bir anda fetheden bir sesle:

— Şikâyet mi babacığım? diye söze karıştı.

Eski arkadaşımın bu çok hareketli kızı, bence, heyecanın tam bir ifadesi idi. Onun, enginlerini henüz kendisinin de farketmediği bembeyaz ruhunu gözlerinde bulmak mümkündü. Düşündüğünü gizlemeği, isteklerini dolambaclı yollardan yürütmeği öğrenmemişti. Açık gönüllü, hislerini ölçüye vurmağa alışmamış bir çocuktu.

— Peki, erkek olsaydın ne yapardın küçük, diye sordum.

— Ben de onlar gibi cepheye koşardım, diye karşılık verdi. Attan inmez, silâhı elden düşürmezdim. Ve bir gün toprak müdafaası bahis mevvzuu olursa düşmana duman attırırdım.

Annesi — Seni askere almazlardı ki diye genc kızın yarasına dokundu. Daha yaşın ne, başın ne senin? Hem talebe olduğunu da unutuyorsun.

Lâmia içinin en derin acısına dokunulmuş gibi çay fincanını elinden bıraktı:

— Haklısınız, dedi. Ben bütün bunları bile bile heyecan ve hareket ihtiyacı içinde kıvranıyorum ve bu muhal istekle sarsıntılar geçiriyorum. Hem erkek olsaydım meselenin halli kolaydı anneciğim. Gönüllü giderdim, gönüllü...

Fincanı bırakan güzel küçük elini okşayarak yavaşça:

— Erkek doğmadım diye esef etmen beyhude çocuğum, dedim. Bir askerle evlenirsin, olur biter.

Gözlerini açarak:

— Nasıl dedi nasıl? Bir askerle evlenmek, ah, lâkin ben bunu hiç düşünmemiştim, diye gülmeğe başladı.

Durgun sulara avuc avuc çakıllar dökülüyormuş hissini veren bir gülüşü vardı. Gözleri, gür kirpiklerinin arasında küçülüyor, küçülüyor, birer damla ışık halini alıyordu.

Duruldukdan sonra fikrimi izah etmemi istedi. Ona bir askerin hayat şartlarından ve bir asker karısı olmanın vereceği gururdan, hazlardan bahsettim. Yapacağı seyahatleri, daima değişik muhitler ve yüzler göreceğini, iklim şartlarına göre yaylalarda, yamaçlarda, su başlarında mevsimler geçireceklerini anlattım. Bu suretle açık havanın, tabiatin hasretini çekmiyeceğini izah ettim.

Küçük kız sözlerimi dinlerken belki de ilk defa gülmüyor, eğlenmiyordu. Bana inanmışa benziyordu.

Olgun bir sesle: — Bana bu hayatı sizin gibi anlatmamışlardı, dedi. Beni mazur görün, fakat asker karısı dendiği zaman çok defa aklıma giyinmesini bilmiyen, evini ve yavrularını askerlere bırakan, sabah kahvesini bir komşuda, öğle sonlarını birkaç ziyaretle geçiren insanlar geliyordu. Bazılarının bu toplantılarda örgü örer, çocuk döver, iskambil oynarken ufaktefek gürültüler çıkardıklarını da sanıyordum. Halbuki siz o hayatı çok güzel ifadelendirdiniz. O âlemde erkek, çalışkan, merd, dürüst, uyanık ve cesurdur. Ölüm onun için oyuncak, ayrılık ona mukadderdir. Varlığını yurduna, yuvasına, kışlasına adamıştır.

Asker karısı olacak bir kadının da vasıfları mükemmel: Karakter sahibi, fedakâr ve cesur. Sık sık memleket değiştirileceğine göre iklim şartlarına, yorucu yolculuklara, iptidaî yaşama şekillerine katlanan ve bir gün kocası harekete geçince cephe gerisinde ona lâyık bir eş olduğunu ispat eden mükemmel bir insan...

Güzel, hoşuma gitti bu hayat doğrusu.. Bundan sonra genc subayları alıcı gözle tetkik edeceğim.

Annesi tatlı bir sitemle: — Lâmia, Lâmia diye söze karıştı.

— Anneciğim, mademki askerin ayak bastığı en bakımsız topraklardan bile taze, ışıklı bir hayat yükseliyormuş. Bu tılsımı ellerinde tutanları yakından tanımak kabahat mi?

Gülüşerek, şakalaşarak çay sofrasını terkettik ve Lâmia geç vakitlere kadar küçük sandalile beni sularda çekti, çekti...

***

Son seyahatimden dönüşte onlara gene uğradım. Bahar uyanmak üzere idi. Salonun pencerelerini güneşe açmışlar, büyük masanın etrafında oturuyorlardı. Arkadaşım gazetesini okuyor, Lâmia ile annesi dikiş dikiyorlardı.

Gözlerime inanacağım gelmiyordu. Karşımda bambaşka bir Lâmia bulmuştum. Sade bir ev elbisesi giymiş, saçlarını ensesinden tutturmuştu. Rengi hafif soluktu. Bakışlarının rüzgârı dinmiş gibi idi. Derhal bir zamanlar annesinin: «— Bu kız, kabil değil iyi bir ev kadını olmıyacak. Asıl vazifesini kat'iyyen müdrik değil. Ev işinden, dikişten, hasılı bir kadına lâzım olan herşeyden nefret ediyor.» diye sızlanmasını düşündüm.

Bir yıl içinde, bu ne mühim değişiklikti. Lâmia, ağırbaşlı bir kadın görünüşünde idi, örgü ile meşguldü. Hangi kuvvet, daha doğrusu hangi mucize onu bu hale getirmişti?!

— Galiba fikirler değişmiş küçük, diye takıldım. Erkek doğmamaktan gelen üzüntüyü kaybolmuş görüyorum.

Yüzünü tatlı bir pembelik kapladı, Bakışlarını, bakışlarımdan kaçırarak:

— Tavsiyenizi yerine getirdikten sonra... diye karşılık verdi.

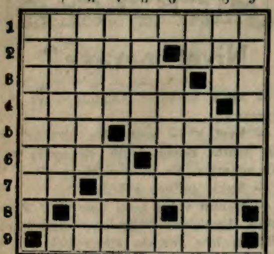
Ve ben derhal işi farkederek onun güzel ellerindeki halkayı aradım, sonra elindeki işe dikkat ettim: Lâmia patik örüyordu.

Babası: — Demek haberin yok, diye söze karıştı. Halbuki seni düğüne de çağırmıştık.

Benim için ne büyük kayıbdı bu.. Demek ki, davetiyem ben seyahatte iken gelmişti ve bu yüzden bir zamanlar afacan bir erkek çocuğunu çok andıran bu sevimli, küçük kızı gelin elbiseleri, tüller, teller içinde görmemiştim.

Annesi esefimi anlamış gibi elime bir resim uzattı. İnce bir gümüş çerçeve içinde, Lâmiacık, ipek yığını içinde bulutlar arasından gülümsiyen bir yaz mehtabını andırıyordu. Ve yanında, yanında da pek yakışıklı, hâkim bakışlı, büyük üniforması içinde dimdik duran sevimli bir subay vardı...

BULMACA

Soldan sağa:
1 — Japonyada bir yanardağ. 2 — Genişliği cüz'i (iki kelime), ifa. 3 — Kadınlar (cemi), hicab. 4 — İstinad ettirmek. 5 — Cefa, gösterici. 6 — Bir ot, götürme. 7 — Bir emir, odalık. 8 — Kirli, bir edat. 9 — Tatbik sahasına girme.

Yukarıdan aşağıya:
1 — Köleniz. 2 — Birdenbire baştan çıkan (iki kelime). 3 — Unutma, bir harfin okunuşu. 4 — Resmi şikâyet, ücretli. 5 — En çok, kanun ve nizam tanımıyan. 6 — Yayıcı. 7 — Bir harfin okunuşu, birini metelmek için yazılmış manzume. 8 — Bir kasa parçası, bayrak. 9 — Pulu çubuk.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	D	O	N	D	U	R	M	A	■
2	E	V	A	İ	L	■	A	H	İ
3	V	A	R	D	A	■	İ	M	A
4	Ş	■	K	E	Ş	İ	D	E	■
5	İ	Y	O	N	■	F	E	D	A
6	R	E	Z	■	Ö	T	■	■	H
7	M	İ	■	A	N	İ	B	A	L
8	E	S	E	R	■	R	Ü	Y	A
9	■	■	H	A	Z	A	K	A	T

SPOR

İstanbul lisesinin spor bayramı

İstanbul Erkek lisesi ikinci spor bayramını 12 nisan cumartesi günü Fenerbahçe stadında yapacaktır. Müsabaka programı şu şekilde tespit edilmiştir:

Geçid resmi, İstiklâl marşı, açılış nutku, 1500 metre yürüyüş, A ve B takımları arasında futbol maçı, izci yarışı, kürek yarışı, bisiklet müsabakası ve mükâfat tevziidir.

Spor bayramına saat 15 te başlanacaktır.

İkinci küme maçları

İstanbul futbol ajanlığından:

13 nisan 940 pazar günü yapılacak ikinci küme terfi maçı:

Fenerbahçe stadı:

Saat 15 Davudpaşa - Taksim, hakem: Selâmi Akal, yan hakem: Necdet - Bahaeddin.

Hakem imtihanı

İstanbul hakem komitesi başkanlığından:

Son hakem kursuna devam ederek yazılı imtihanları yapılan namzedlerden aşağıda isimleri yazılı bulunan arkadaşların şifahi imtihanları yapılmak üzere 12 nisan 941 cumartesi günü saat 14,30 da bölge merkezinde hazır bulunmaları tebliğ olunur.

Dr. Nureddin, M. Reşad, Niyazi, Lûtfi, Sulhi, Mustafa.

Mersinde yapılan güreş müsabakaları

Mersin (Hususi) — Türkiye serbest güreş birincilik müsabakaları Akdeniz grupu karşılaşması, başta İçel bölgesi başkanı Vali Saib Örke olmak üzere kalabalık bir seyirci huzurunda Mersin şehir stadında çok muntazam bir şekilde yapılmıştır.

İçel, Burdur, Hatay ve Konya bölgelerinin iştirak ettiği bu karşılaşmada İçel takımı 18 puvanla grup şampiyonluğunu kazanmıştır. Sekizer puvanla Burdur ikinci, Hatay üçüncü ve dört puvanla da Konya dördüncü olmuştur.

Ferdi birincilikleri: 56 kiloda Raif Döngel (İçel), 61 kiloda Bekir (Hatay), 66 kiloda Kemal Gökaslan (İçel), 72 kiloda Yahya Kalkan (İçel), 79 kiloda Musa (Burdur), 87 kiloda Mustafa Mersinli (İçel), ağırda Ömer Eraslan (İçel) kazanmışlardır.

Ankarada açılan Çocuk Islâhhanesi

Ankara (Hususi) — Ankarada vücude getirilen Çocuk Islahhanesi Adliye Vekili tarafından gezilmiştir. Islahhanede kunduracılık, terzilik ve marangozluk atölyeleri mevcuddur. Gönderdiğim resim, Vekili, marangoz atölyesindeki işleri tetkik ederken göstermektedir.

Ankarada Pasif Korunma teşkilâtı

Ankara (Hususi) — Ankara pasif korunma teşkilâtı liselerden 400 talebeyi itfaiye yardımcısı olarak yetiştirmektedir. Bu talebeler, muhtelif mahallelerin yangın söndürme ihtiyat efradı olacaktır. Bunlar hergün talim görmektedirler. Gönderdiğim resim, yardımcı talebeyi talim esnasında göstermektedir.

Tereza Corciades ve konseri

Küçük piyanist iki defa tehir ettiği konseri bu pazar günü 13 nisan 1941 saat 16 da vereceğini ilân etmektedir.

Minimini artist Beethoven, Mozart, Schubert, Tschaikovsky, Chopin ve Liszt'in eserlerinden bazı parçalar çalacaktır.

Evvelce bildirildiği gibi konser, Taksim Belediye kazinosunda verilecektir. Hitamından sonra kazino artistleri tarafından ayrıca varyete numaraları oynanacaktır.

İstanbul Borsası, 10/4/941

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	30,2025
Atina	100 Drahmi	0,9975
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Belgrad	100 Dinar	3,175
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	30,745
ESHAM VE TAHVİLÂT		
Sıvas - Erzurum II.		19,35
Anadolu Demiryolu %60 peşin		22,85

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Muhtelif hususat elektrik sayıcısı kapalı mektubla teklif istenmek suretile mubayaa edilecektir. Muvakkat teminat 13335,88 L.
2 — Teklif mektubları en geç 28/4/1941 pazartesi günü saat 14 e kadar imza mukabilinde levazım müdürlüğüne verilmiş olacaktır.
3 — Alâkadarların Metro hanının 4 üncü katında levazım müdürlüğünden şartname almaları ilân olunur. (2733)

Memur alınacak
İstanbul P.T.T. Müdürlüğünden:

1 — İdaremizde münhal maaşlı ve ücretli memuriyetlere orta mekteb mezunları müsabaka ile alınacaktır.
2 — Müsabakada muvaffak olanların idarenin teklif edeceği yerde memuriyet kabul etmeleri şarttır.
3 — Müsabakada muvaffak olanlara 3656 sayılı kanun hükmüne göre 15 lira asli maaş veya 60 lira ücret verilecektir.
4 — İsteklilerin 788 sayılı memurin kanununun dördüncü maddesindeki şartları haiz olmaları ve devlet memuriyetine ilk defa gireceklerin 30 yaşını geçmemiş olmaları lâzımdır.
5 — Müsabakaya girmek isteyenlerin 21/4/941 pazartesi günü akşamına kadar dilekçe ve evrakı müsbitelerile birlikte müdürlük idarî kalemine müracaatleri icab eder.
6 — Müsabaka 25/4/941 cuma günü saat 10 da yapılacaktır. (2802)

Maliye Vekâleti Levazım Müdürlüğünden:

Cinsi: Çelik şerid.
Adedi: 40.
Beherinin kıymeti: 35 Lira.
Teminat Akçesi: 105 Lira.
Evsafı: «20» metre uzunluğunda saplı, baştan 10 santiml kırmalı veyahud sıfırın baş taraftaki tutacak halkasının bitişiğinde bulunmak ve yumuşak çelikten imal edilmiş olmak.

Yukarıda aded, cins ve evsafı yazılı malzeme 29/4/941 tarihine rastlayan salı günü saat 15 te Maliye Vekâleti Millî Emlâk müdürlüğü birinci şube odasında müteşekkil komisyonda pazarlıkla satın alınacaktır.

Fazla malûmat almak için Millî Emlâk müdürlüğüne müracaat olunmalıdır.
«2027» (2811)

Teşekkür

Sabık Gülnihal vapuru süvarisi Celâl Talayın vefatile cenaze merasimine iştirak eden sayın dostlarına derin şükranlarımızı gazeteniz vasıtasile bildirmeği bir borç biliriz.
Ailesi Sıdıka Talay, damadı İsmet Yelkencioğlu, eşi Mürvet Yelkencioğlu, kızı Vedad Talay, oğulları Kenan ve Orhan Talay

Zayi — Süleymaniye Askerlik şubesinden aldığım terhis tezkeremle nüfus kâğıdımı kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan hükmü yoktur.
319 doğumlu Mustafa oğlu Mahmud Yaman

Beyoğlu HALK sineması bugün
Matine 11 de gece 8 de
1 — Tarzan kaçıyor (Türkçe)
2 — Manuella (Doroti Lamur)
3 — Renkli Miki

Zayi — Gönen Askerlik şubesinden aldığım terhis tezkeremi kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan hükmü yoktur.
Gönen kazasının Bostancı köyünden Hacı Ahmed oğlu 1320 doğumlu Hüseyin Alık

RADYO

Bu günkü program

8,00 Program	18,03 Müzik
8,03 Haberler	18,30 Meydan faslı
8,18 Müzik (Pl.)	19,30 Haberler
8,45 Yemek listesi	19,45 Konuşma
★	19,50 Şarkılar
12,30 Program	20,15 Rad. gazetesi
12,33 Şarkılar	20,45 Temsil
12,50 Haberler	21,30 Konuşma
13,05 Şarkılar	21,45 Orkestra
13,20 Müzik (Pl.)	22,30 Haberler
★	22,45 Orkestra
	23,00 Caz (Pl.)
18,00 Program	23,30 Kapanış.

Zayi — Millî Piyangonun 5 inci tertib 3 üncü çekilişine aid 5980 kuruşluk cild: 20, varak: 31, 7/4/941 tarihli iade makbuzunu zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü olmadığını ilân ederim.
Pangaltı Halâskâr Gazi caddesi 318 ruhsat numaralı Millî Piyango bayii Sisak Boduryan

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan:

Memcuuna tahmin edilen bedel 162 lira 75 kuruş olan 47 kalem köhne eşya ile ayrıca mecmuuna 167 lira 60 kuruş tahmin edilen 59 kalem köhne eşyanın açık arttırma ile satışı 15/4/941 salı günü saat 10,30 da Akademi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

Eşyalar hergün Akademi debboyunda görülebilir. Arttırma müzayedelerine iştirak edeceklerin müzayededen evvel Beşiktaş Malmüdürlüğüne 47 kalem eşya için 12 lira 25 kuruş, 59 kalem eşya için 12 lira 57 kuruşluk yatırılmış teminat makbuzlarile mezkûr günde Komisyonumuza müracaatleri. (2840)

Tokad Vilâyeti Daimî Encümeninden:

1 — Tokad - Turhal yolunun 243 + 877 — 244 + 277 nci kilometreleri arasındaki yapılacak parke kaldırım ve beton turutvar inşaatı Nafıa Vekâletince tasdikli «15304» lira «96» kuruş keşfi mucibince kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuş ve eksiltmesi 17/4/1941 tarihine raslıyan perşembe günü saat 15 te Vilâyet Daimî Encümen salonunda yapılacaktır.
2 — İlk teminat «1150» liradır.
3 — Eksiltmeye girmek istiyenlerin eksiltme için muayyen olan günden en az üç gün evvel Tokad Nafıa Müdürlüğünde müteşekkil ehliyet vesikası komisyonuna müracaatle vesika alması Ticaret Odasında kayıdlı olduğuna dair diğer bir vesikayı da hâmil bulunması lâzımdır.
4 — Teklif mektubları işbu vesikalar ve muvakkat teminat veya banka mektubile birlikte tarifatı kanuniye dairesinde eksiltme saatinden bir saat evveline kadar Tokad Daimî Encümen Riyasetine verilir ve mukabilinde makbuz alınır.
5 — Yukarıda yazılı olanların haricinde gönderilecek teklif mektubları kabul edilmez.
6 — Posta ile gönderilecek teklif mektublarında teahhur vuku bulduğu takdirde mes'uliyet kabul edilemez.
7 — İnşaat 1940 - 1941 malî yıllarına sarf olup yapılacak iş nisbetinde her ayda bir istihkak derhal ödenecektir. İnşaat mukavelenamenin imzasından on beş gün içinde işe başlıyarak yüz yirmi iş gününde ikmal olunacaktır.
8 — Her nevi rüsum, gazete ilân ücreti vesaire üzerine ihale olunacağa aiddir.
9 — Daha ziyade bilgi edinmek, keşif, proje, fennî ve hususî ve eksiltme şartnamelerini görmek arzu edenlerin hergün Tokad Vilâyeti Daimî Encümen kalemine müracaatleri lüzumu ilân olunur. (2548)

Eskişehir Nafıa Müdürlüğünden:

Eskişehir - Sivrihisar yolunun 40 + 884 — 63 + 517 kilometre arasında 30101.64 lira keşif bedelli 33 aded büz ve 0,70 - 5,00 M. açıklığında beton kemerli menfez inşaatı 8/4/941 tarihinden 28/4/941 tarihine musadif pazartesi günü saat 15 e kadar kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme Vilâyet dairesinde Daimî Encümende yapılacaktır.

Muvakkat teminat: 2257,62 liradır.

Bu işe aid keşif, grafik, proje, hususî, fennî şartname, eksiltme şartnamesi ve mukavele projesi ve buna müteferri evrak her zaman Nafıa müdürlüğünde bedelsiz görülebilir.

İsteklilerin ihale tarihinden en az üç gün evvel asgarî «20000» liralık köprü ve menfez veya mümasili işleri muvaffakiyetle yapmış olduğunu gösterir bonservislerine istinaden Vilâyete müracaatle alacakları ehliyetname ve senesi içinde Ticaret Odasından alınmış vesika ile bu kadar işi başarabileceğini gösterir banka referansını 2490 sayılı kanunun tarifi dahilinde teklif mektublarına eklemeleri lâzımdır.

Teklif mektubları 28/4/941 pazartesi günü saat 14 e kadar makbuz mukabilinde Daimî Encümen reisliğine verilecektir. Posta ile gönderilecek mektublar mühürlü ve taahhüdlü olacaktır. Postada olacak gecikmeler nazarı itibara alınmaz. (2867)

İstanbul Belediyesi ilânları

Şehrin muhtelif mahallerine konulmak üzere yaptırılacak petrol lâmbalı tenviratı umumiye fenerleri ve teferrüatı 2490 numaralı kanunun 46 ncı maddesinin (L) fıkrasına tevfikan pazarlığa konulmuştur. Tahmin bedeli 5948 lira 50 kuruş ve teminatı 892 lira 27 kuruştur. Şartname zabıt ve muamelât müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 14/4/941 pazartesi günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Talihlerin ilk teminat makbuz veya mektublarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları lâzımdır. (2862)

Edirne Belediye Riyasetinden:

40,000 lira bedeli keşifli mezbaha soğuk hava deposu ve buz fabrikası tesisat kısmı pazarlıkla talibine ihale edileceğinden isteklilerin pazarlığın son günü olan 25 nisan 941 cuma günü saat on beşe kadar 2490 numaralı kanunun emrettiği vesaikle Edirne Belediye Encümenine müracaatleri ilân olunur. (2525)

Devlet Orman İşletmesi Pos Revir Âmirliğinden:

940 senesi imalâtından aşağıda yazılı keresteler açık arttırma ile satışa çıkarılmıştır.

Parti N. No.	Hacmi M3	Hacmi D3	Muhammen kıymeti Lira	Muhammen kıymeti Kuruş	Teminatı Lira	Teminatı Kuruş
I	808	408	20	18	1223	53
II	571	474	»	»	864	93
III	1104	457	»	»	1671	60
IV	255	557	»	»	386	78
V	385	312	»	»	583	17
VI	396	732	»	»	600	45
VII	573	794	»	»	868	44
VIII	560	631	»	»	848	51
IX	549	601	»	»	831	82
X	417	761	»	»	632	28
U. Yekûn	5623	727				

İhale 18 nisan 1941 cuma günü saat 14 te Adanadaki Revir merkez binasında yapılacaktır.

Partilerin ihtiva ettikleri çeşidleri gösterir listelerile satış mukavele projeleri Ankarada Orman Umum Müdürlüğünde İstanbul, Adana, Mersin Orman Çevirge Müdürlüklerile Adanadaki Revir Merkezinde bulunmaktadır.

İsteklilerin ticaret vesikalarını ve teminatlarını hâmil oldukları halde sözü geçen tarihte öğleden önce hazır bulunmaları ve Revire müracaatleri.

«1982» (2770)

Tasfiye Halinde Feshane Mensucat Türk Anonim Şirketi Tasfiye Memurluğundan:

Şirketin umumî heyeti aşağıdaki ruznamede yazılı işleri müzakere için 22 nisan 941 tarihine musadif salı günü saat 14 te Sultanhamamında Katırcıoğlu hanının 5 inci katındaki Sümerbank Birleşik Yün İpliği ve Dokuma ve Sunğipek fabrikaları müessesesindeki dairei mahsusada fevkalâde olarak içtima edeceğinden tasfiyenin hitamına ve şirket muamelâtının neticesine taallûk eden bu içtimada ticaret kanunu mucibince bir hisse sahibi olan kimselerin de hakkı iştirak ve reyi bulunduğundan bilcümle hissedarların mezkûr gün ve saatte asaleten veya vekâleten içtimaa gelmeleri ilân olunur.

MÜZAKERAT RUZNAMESİ:
1 — Evvelce müttehaz karar dairesinde şirket hukuk ve vecibelerinin 31/12/940 tarihli bilânço mucibince Sümerbank Birleşik Yün İpliği ve Dokuma ve Sunğipek fabrikaları müessesesine devri hakkındaki tasfiye memurluğunca müttehaz muamelenin tasvibi.
2 — Yapılacak başka iş kalmamış olduğundan şirketin mevcudiyetine nihayet verilerek tasfiyenin kapatılması. (2872)

Boğaziçi Lisesi Müdürlüğünden:

Geçen sene talebesinden olup bu sene son sınıf imtihanlarına girecek olan talebenin yeni çıkarılmış fotograflarile beraber 17 nisan perşembe gününe kadar mekteb idaresine müracaatleri.

TÜRKİYE ŞİŞE ve CAM fabrikaları Anonim Sosyetesinden:

Paşabahçe fabrikamız için takriben 1200 ton mermer taşı alınacaktır. Taliblerin şartnameyi görmek üzere 16/4/941 çarşamba günü saat 17 ye kadar sosyetemizin Galatada Perşembepazarında İş hanında kâin İstanbul bürosuna müracaatleri.

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 19 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Camı indirmek üzere pencereye doğru gidiyordu. Tam bu sırada, bir kar topu kulağının dibinden geçti. Karşıki duvara yapıştı.

Madam Takaç ihtiyatlı hareketlerle başını pencereden çıakrdı. Etrafa bakındı. Köşebaşında, on yaşında bir çocuk duvarın dibine sinmiş duruyordu. Madam Takaç elini sallayarak bağırdı:

— Dur sen Lajoş, annene söyliyeyim de görürsün!

Sonra birdenbire sesini değiştirerek, pencerenin önünden geçen ve buzda kayıp düşmemek için kollarını kaldırarak muvazenesini temine uğraşan yaşlıca ve iri yapılı bir adamı selâmladı:

— Günaydın Mösyö Kaladi! Nereye, nereye bu soğuk havada?

Kaladi'nin bir sokak ötede küçük bir kasab dükkânı vardı. Siyah, yağlı şapkasını hürmetle çıkardı:

— Günaydın Madam Takaç! Ne yapalım, ekmek parası kazanmağa gidiyoruz

Madam Takaç bütün mahalle halkını tanır ve hepsile aşinalık ederdi. Günlerinin büyük bir kısmını burada, bu küçük pencerenin önünde geçirirdi.

Aşçı kadınların sepetlerinin içini karıştırır, o gün ne yemek pişireceklerini sorardı. Mahalle çocukları, günün muhtelif saatlerinde penceresinin önüne gelir ve ondan kurabiye isterlerdi. Emekli General Krag da mutad günlük gezintilerinde mutlaka ona uğrar, yarım saat kadar lâf atardı.

Talih, Madam Takaç'a işte böyle boş ve manasız bir hayat nasib etmişti. Fakat o, kendini oyalamanın, vaktini hoş geçirmenin sırrını biliyor, bu yüzden can sıkıntısı duymuyordu. Bunların hiç birinin ehemmiyeti yoktu. Onun en büyük derdi Peter'e istediği gibi hâkim olamaması idi. Bu dik kafalı, asık suratlı çocuk her işini kendisinden gizliyordu. Oğlunun, hayatı ve istikbali hakkında yaptığı projelerden haberdar olmaması onu ciddî bir endişeye sevkediyordu. Çünkü; Peter'in tecrübesiz ve hayatın içyüzünü henüz anlamamış, toy bir delikanlı olduğuna kanidi. Binaenaleyh, oğlunun hayatını alâkadar eden hususat hakkında isabetli kararlar alabileceğini tasavvur edemiyordu.

Pencereyi kapattı. Yeniden işine koyuldu. Elinde büyükçe bir beyaz bez ile odanın içinde dolaşıyor, fevkalâde bir titizlikle toz alıyordu. İki hafta evvel hizmetçiyi koğmuştu. O zamandanberi bütün evin işlerini kendisi görüyordu. Kitab etajerinin tozunu alıp yerleştirirken eline küçük bir tahta parçası geçti.

Üzerine kazılan harfleri okuyunca, sanki parmaklarını kızgın bir demir yakmış gibi fırlattı.

Peter'in odasını toplarken arasıra buna benzer şeylere tesadüf ederdi.

Fakat, çakile kazılmış olan bu bir kaç harf, bu «seviyorum» kelimesi beynini altüst etti. Bu tahta parçasının nereden ve niçin geldiğini bilmiyordu. Ancak bunun arkasında Peter'e aid müthiş bir sırrın gizlendiğini hissediyordu. Şimdi hatırlıyordu, bir gün öğleden sonra odaya girdiği zaman Peter'i elinde çakile bir tahta parçasının üzerine bir şeyler kazarken görmüştü.

Bu tahta parçasına karşı, şu anda izah edilmez bir kin ve nefret duyuyordu. Oğlunun, bu tahta parçası yüzünden kendisinden uzaklaştığını seziyordu.

Daha ziyade Aramka'ya acıyordu. Bu zavallı Aramka, delicesine Peter'e âşıktı. Eğer onun başka bir kızla alâkadar olduğunu öğrenirse, belki de kendini öldürürdü. Kızın bütün ailesi, Peter'e bir damad nazarile bakıyordu. Filhakika bunda kendisinin de kabahati vardı. Bir çok defalar Aramka'ya Peter'in ağzından hiç aslı olmıyan şeyler söylemişti. Bütün bunları bu işi tacil etmek için yapmıştı. Hüsnüniyetle söylediği bu küçük yalanlar, şimdi ona derin bir vicdan azabı veriyordu.

Yemek esnasında Peter'e hiç bir şey açmadı. Fakat gizli, gizli yüzünü tetkik ediyor, bakışlarından, hareketlerinden manalar çıkarmağa çalışıyordu.

Yemekten sonra Vaynik'lerde soluğu aldı.

Lâkırdıyı döndürüp, dolaştırıp Peter'e getirdi. Derin, derin içini çekti:

— Ah, bu Peter! dedi. Bana öyle geliyor ki, bu çocuk kumar oynuyor! Bu gece gene sabaha karşı eve geldi!

Bu sözlerinin bir kelimesi bile doğru değildi. Fakta, Aramka'nın kalbinde, onun da yardımile doğan ümid ve hayalleri yıkmak için, oğlunu kötülemeğe razıydı.

O günden itibaren, haftada bir kaç defa Vaynik'lere giderek Peter'den şikâyet etmeğe başladı.

IX

Miett on beş gündenberi bir defacık olsun Olga'yı görememişti. Fakat bugünlerde kendi hayatının problemlerile o kadar meşgul ve bütün benliği Peter'in hayalile öyle dolmuştu ki arkadaşını düşünecek vakit bile bulamıyordu.

Arada bir, son buluşmalarını ve Olga'nın anlattıklarını en küçük teferrüatına kadar hatırladığı oluyordu. Olga'nın tevdi ettiği sırrı, ağır bir yük gibi kalbinde taşıyor ve onun hakkında nasıl bir hüküm vermesi lâzımgeldiğini hâlâ kestiremiyordu. Son günler zarfında hayat telâkkilerinde ve düşünüşlerinde büyük değişiklikler olmuştu. Eskiden elini, bir genc erkeğin elinde biraz fazla bırakmağı bile bir ayıb, bir ahlâksızlık telâkki ederken, şimdi, loş odalarda saatlerce Peter'le başbaşa kalıyor, aşk ateşile yanan başını erkeğin göğsünde dinlendirmekten sonsuz bir zevk duyuyordu.

Bir öğlden sonra Madam Varga esrarengiz bir tavırla onu kendi odasına aldı. Kapıyı kapattı. Gözlerinin içine derin derin bakarak sordu:

— Doğru mu?

Miett ürkek bakışlarını çevirdi. Madam Varga'nın sualine, sualle mukabele etti:

— Ne?

— Peter'in, çoktanberi sana kur yaptığı doğru mu?

Kızın yüzü kıpkırmızı kesildi. Kekeliyerek sordu:

— Bana mı?

Madam Varga, bir kaç dakika Miett'in heyecanını zevkle seyretti. Sonra tatlı bir tebessümle gülümsiyerek gözlerinin içine baktı:

— Niçin benden saklıyorsun? Bu çocuk sana âşık mı?

Miett kaçamaklı cevab verdi:

— Bize sık sık gelip gidiyor. Fakat bana âşık olduğunu hiç te zannetmiyorum...

Madam Varga başını salladı. Bir, iki dakika sustu.

— Peter'i böyle sık sık ve yalnız olarak kabul etmeni doğru bulmadım...

Miett birden parladı. Hücuma hazır bir tavırla söyledi:

— Nasıl yalnız, anlıyamadım?

Madam Varga, kızın asabileştiğini görünce, onu teskin etmek lüzumunu duydu:

— Yavrum, beni yanlış anlama. Babanın daima evde bulunduğunu biliyorum. Fakat, bu hareketini gene beğenmiyorum. Ben, senin hususî işlerine dünyada karışmak istemem. Fakat madem ki, bana Elmira anne, diyorsun ve madem ki, benim seni öz evlâdım gibi sevdiğimi biliyorsun, şu halde sana bu hususta bazı nasihatlerde bulunmama müsaade edersin sanırım. Senin daha hayatta hiç bir tecrüben yoktur. Bu itibarla, bazı formalitelere riayet edilmenin şart olduğunu bilmiyorsun. Meselâ; bir genc kızla, bir erkeğin yalnız başlarına bir odada oturmaları hem doğru değildir, hem de bir çok mahzurları olan bir şeydir. Senin yapacağın bir tek iş vardı. Peter geldiği zaman usulcacık bana bir haber göndermek...

Şimdi dikkat ve şüpheyle Miett'in yüzünü tetkik ediyordu.

Miett cevab vermedi. Başını önüne eğmiş, halının çiçeklerine bakıyordu. Gözünün önünden son günlerin hâdiseleri bir sinema şeridi gibi geçiyordu. Madam Varga'nın iş işten geçtikten sonra müdahaleye kalkışmış olmasile için için alay ediyordu. Böylece dakikalar geçti. Nihayet yavaş bir sesle cevab verdi:

— Demek böyle yapmaklığım lâzımdı?

Madam Varga derhal sözünü kesti:

— Tabiî! Bunda tereddüd etmeğe mahal yoktur. Bunun böyle olması icab eder!

Miett içini çekerek:

— Pekâlâ... dedi.

Başını çevirdi. Pencereden dışarıya, uzaklara bakmağa başladı. Dalmıştı. Hayalinde küçük bir taşra şehrini ve Peter'in çocukluğunu canlandırmağa çalışıyordu.

Madam Varga, genc kızı omuzlarından tuttu. Yüzünü kendine doğru çevirdi:

(Arkası var)